

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра китайської філології
Курсова робота з китайської філології

На тему:

**СИМВОЛІКА ОБРАЗІВ ТВАРИН У КИТАЙСЬКИХ ТА
УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ**

Студентки групи Пкит07-19
Факультету Східної і слов'янської
філології
Денної форми навчання
Освітньої програми
Китайська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови
та літератури (переклад включно)
перша – китайська
Лубінської Дар'ї Олексіївни
Науковий керівник: Мерзлюк Д.О.
Національна шкала: ____
Кількість балів ____
Оцінка ЄКТС ____

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1 ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З ЗООЛОГІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ ЯК ОБ’ЄКТ ПОРІВНЯЛЬНИХ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
1.1 Поняття та типологія фразеологізмів у сучасному мовознавстві.....	4
1.2 Фразеологічна система сучасної китайської мови.....	8
1.3 Місце фразеологізмів із зоологічним компонентом у фразеологічній системі....	12
Висновки до 1 розділу	14
РОЗДІЛ 2 СЕМАНТИКА ТА СТРУКТУРА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ЗООЛОГІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В КИТАЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКИХ МОВАХ	
2.1 Структурно-семантичні особливості фразеологізмів із зоонімами в китайській мові.....	15
2.2 Структурно-семантичні особливості фразеологізмів із зоологічним компонентом в українській мові.....	22
2.3 Лінгвокультурні особливості фразеологізмів із зоологічним компонентом в китайській та українській мовах.....	27
Висновки до 2 розділу	29
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31
АНОТАЦІЯ.....	34

ВСТУП

Людина завжди була тісно пов'язана з твариною. За деякими джерелами, вже 8000 років тварини займають місце поруч з людиною як друг та частина господарства. Дійсно, ці взаємовідносини не могли не відобразитися на мові, а саме на фразеологізмах. Образи тварин у фразеологізмах мають свої відтінки значень та символіку, що пов'язані з історією, культурою та менталітетом народів. В цій роботі буде розглянуто специфіку використання образів тварин (а саме собаки, корови (бика) та курки (півня)) у фразеологічних одиницях китайської та української мов з метою аналізу їхніх загальних рис та відмінностей.

Актуальність роботи зумовлена ростучою зацікавленістю лінгвістів до семантики фразеологізмів з компонентом-зоонімом в китайській мові. Ці фразеологізми виконують важливу культурно-мовну функцію, допомагаючи передавати емоційний стан, культурні особливості та ментальні стереотипи. Таким чином, вивчення лексико-семантичних аспектів фразеологізмів з компонентом-зоонімом є важливим для отримання більш детального розуміння цих явищ. Щоб зрозуміти семантику та функціональну своєрідність фразеологізмів з компонентом-зоонімом у китайській мові, необхідно досліджувати відповідні фразеологічні одиниці.

Курсова робота має мету дослідити фразеологізми з зоонімічним компонентом у китайській та українській мовах, зосередившись на їх лексико-семантичних та функціональних особливостях. Для досягнення поставленої мети, я планую виконати такі завдання:

- проаналізувати теоретичні джерела з даної теми та з'ясувати ключові терміни;
- розглянути особливості значень фразеологізмів з зоонімічним компонентом у китайській та українській мовах;
- провести порівняльний аналіз.

Об'єктом дослідження є зібрані з словникових джерел фразеологізми з зоонімічним компонентом. Предметом дослідження є розкриття лексико-

семантичних особливостей цих фразеологізмів та їх функціональної ролі в китайській та українських мовах.

Матеріалом дослідження виступають 35 фразеологізмів з компонентом зоонімом китайською мовою, та 28 українською, які були вилучені зі словників методом суцільної вибірки.

Для здійснення дослідження зоонімів у китайській та українській мовах було використано декілька методів. Метод суцільної вибірки дозволив відібрати слова та фразеологізми зі словникових джерел, в складі яких містяться зооніми. Описово-аналітичний метод використовувався для аналізу теоретичних матеріалів, пов'язаних із зоонімами, а також для узагальнення результатів попередніх лінгвістичних досліджень. Порівняльний метод було застосовано для дослідження семантичних функцій, що притаманні зоонімам у китайській мові, шляхом їх порівняння. Контекстуально-інтерпретаційний метод використовувався для виявлення значень зоонімів у конкретних ситуаціях спілкування.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному порівняльному аналізі символіки образів тварин у китайських та українських фразеологізмах. Результати дослідження можуть дати нові знання про культурні різниці та схожості у використанні образів тварин в мові обох країн. Крім того, дослідження може внести внесок у вивчення фразеології як складової лексики та культури народів, а також допомогти в розумінні різних аспектів культурного коду в китайській та українській мовах.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаної літератури. Загальна кількість сторінок - 32, використаних джерел - 30.

РОЗДІЛ 1. ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З ЗООЛОГІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ ЯК ОБ'ЄКТ ПОРІВНЯЛЬНИХ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1 Поняття та типологія фразеологізмів у сучасному мовознавстві

Фразеологія – це розділ мовознавства, яка вивчає фразеологічні одиниці (ФО) (Кочерган М., 2003), що є відображенням явища на стику мови та культури. ФО не просто відображають мовні особливості, вони також містять у собі значний шар ціннісних та світоглядних концептів народу-носія мови, що привертає увагу мовознавців. Ці неподільні за значенням та структурою одиниці володіють переносним значенням та національно-культурною конотацією.

У сучасній лінгвістиці існує понад 20 визначень поняття «фразеологічна одиниця», але жодне з них не визнано єдино правильним. Різні лінгвісти використовують для її позначення різні терміни: «фразеологізм», «ідіома», «фразеологічна одиниця», «фразеологічний зворот», «речення», «стійке речення» та ін. Деякі мовознавці справедливо вважають, що визначення фразеологічної одиниці настільки ж складне, як визначення сутності поняття «слово». Це проявляється насамперед у тому, що важко встановити спільні риси, які можна віднести до кожного з них без винятку як для слова, так і для фразеологізму.

Фразеологізми грають важливу роль у мовленні, оскільки не утворюються вільно в процесі розмови, а є стійкими комбінаціями слів, що були створені значно раніше і з'являються у дискурсі як заучені та повторювані блоки. Вони входять до когнітивних схем лінгвістичних спільнот і допомагають розуміти їхні думки та реалії життя, культури та соціальних відносин, тож становлять важливу складову мови. Фразеологізми збагачують і посилюють усний та письмовий дискурс будь-якої мови, а також є засобом пізнання соціального надбання та світогляду представників певної культури.

За висловами Л. Ройзензона, фразеологія є найбільш унікальним та складним явищем серед усіх мовних конструкцій, створених генієм людини. Фразеологічні одиниці більш ніж будь-яка інша мовна форма відображають особливості

світобачення через призму національної культури та мови. Їх особливістю є те, що вони не є первинними знаками номінації, а вторинно переосмислюють дійсність (Руснак В.І, 2011, 329-336).

Деякі мовознавці включають фразеологізми до одного з визнаних рівнів мови, таких як лексичний (Баран Я., 1998, 19), що призводить до створення лексико-фразеологічного рівня, або синтаксичний (Кучеренко І., 1982, 9-15). За поглядами В. Телії (1981, 17), фразеологічні одиниці займають проміжне місце між лексикою та синтаксисом на структурно-рівневому рівні мови.

Деякі автори мають думку, що фразеологія - окремий галузь мовознавства (Алефіренко М., 1987) в той час як інші не виділяють фразеологію в свій власний підрозділ (Баран Я., 1998, 173).

З метою розпізнавання конкретних ФО серед ряду повторюваних висловів, фразеологія визначає кілька ключових ознак, важливих для їх ідентифікації (Южченко В., 1988, 144):

- відтворюваність - регулярне вживання ФО в мовленні, незалежно від їх складності чи походження;
- ідіоматичність - нерозкладність вислову як цілісного змістовного блоку;
- стійкість - невід'ємна здатність компонентів ФО зберігати свою смислову цілісність та нерозривну взаємодію, пов'язану з ідіоматичністю;
- семантична цілісність - здатність компонентів ФО частково або повністю втрачати своє лексичне значення;
- відкрита структура - можливість поєднання ФО з іншими словами та включення їх до складу речення.

Фразеологізми є складними висловами, що не завжди легко пояснюються з точки зору походження та логіки побудови. Вони характеризуються метафоричністю та виникають у свідомості мовців, зберігаючи свою актуальність протягом тривалого періоду. В зв'язку з цим, існує ряд методів дослідження ФО, які допомагають визначити їхні властивості, диференціальні ознаки та характеристики.

Проблема класифікації фразеологізмів завжди була центральною у мовознавстві та привертала увагу дослідників на протязі багатьох років. Існує багато

класифікацій ФО, серед яких найвідоміша - це класифікація за ступенем злютованості їх компонентів, яку запропонував відомий швейцарський мовознавець Ш. Баллі (1921, 349).

Один з найбільш значущих внесків у розвиток фразеології був зроблений мовознавцем Ш. Баллі, який зосередився на вивченні стійких словосполучень в мові та їх системному аналізі. Ш. Баллі був прихильником синхронічної лінгвістики та продовжив розвивати важливі питання лінгвістики, які є суттєвими для фразеології. На сьогоднішній день ці питання залишаються актуальними. В своїх дослідженнях Ш. Баллі розглядав фразеологічні звороти як стійкі словосполучення з різним ступенем зв'язку, де внутрішні семантичні характеристики виявлялися більш значущими, ніж зовнішні структурні особливості. Його підхід був спрямований на вивчення виняткової тотожності між фразеологічним виразом та ідентифікатором слова чи словосполучення. Сучасні фразеологічні дослідження продовжують ділитися ідеями Ш. Баллі та використовувати їх для подальшого розвитку цієї галузі мовознавства.

Згідно з цією системою класифікації, фразеологізми поділяються на три категорії: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення.

Фразеологічні зрощення - це стійкі фразеологізми, що складаються зі слів, які не можна розділити на окремі значення, а їх значення не впливає зі значень компонентів. Ці структури неможливо перекласти дослівно на іншу мову, оскільки в іншій мові може не бути аналогічного фразеологізму, або потрібно використовувати вільне словосполучення чи одне слово для передачі значення.

Фразеологічні єдності є неподільними фразеологічними одиницями, у яких значення складається з вмотивованого значення компонентів. У таких виразах значення виникає шляхом метафоричного перенесення вільного словосполучення на нову ситуацію або об'єкт. Фразеологічні єдності мають двопланову семантику, оскільки можуть вживатися як вільні словосполучення з прямим значенням і як фразеологічні в переносному значенні. Такі вирази є омонімічними, і їх семантика

встановлюється в контексті. На відміну від фразеологічних зрощень, фразеологічні єдності можуть бути перекладені на інші мови без втрати основного значення.

Фразеологічні сполучення - це фразеологізми, що складаються зі слів, кожне з яких має чітке самостійне значення, але один з компонентів має зв'язане значення з іншим словом у сполученні, що зумовлене їх переносним значенням. Ці фразеологізми можуть мати як буквальне, так і переносне значення, але їх переносне значення зазвичай важливіше для розуміння. Фразеологічні сполучення можуть бути важко перекладати дослівно на інші мови, оскільки їх переносне значення може відрізнитися від суми літеральних значень їх компонентів.

Здавна фразеологізми викликають складнощі у перекладачів. Відомі болгарські дослідники Сергій Влахов і Сидір Флорін (1980) пишуть, що труднощі перекладу «настільки великі й різноманітні», що охопити їх усі в рамках одного дослідження практично неможливо, тому залишається «обмежитися представленням найбільш необхідного, найважливішого і найменш обговорюваного в літературі». На думку дослідників, до цього переліку варто віднести фразеологізми. Але О. Ребрій пише, що в першу чергу переклад - це правильно донесена авторська думка, а не його мовні засоби (2016, 100). В першу чергу при перекладі фразеологізмів треба розуміти їхню суть та культурний контекст.

Отже, однією з основних ознак фразеологізму є метафоризація, поява нового значення, яке іноді не має нічого спільного зі значенням складових слів вислову. Також до основних ознак фразеологізмів належать влучність, крилатість, відтворюваність, дотепність, цілісність. В даний час під фразеологізмом розуміють семантично пов'язане поєднання слів, яке є результатом метафоризації свого значення і відтворюється у вигляді специфічної, усталеної і цілісної конструкції.

1.2 Фразеологічна система сучасної китайської мови

Китайська мова має великий фразеологічний фонд. Зараз він за класифікацією китайського лінгвіста Ма Гофаня (1964) поділяється на 5 основних розділів: чен'юй (成语), ян'юй (颜语), сехоу'юй, 歇后语, гуанюн'юй (惯用语), суюй (俗语).

Найпопулярнішим видом фразеологізмів у китайській мові є чен'юї (成语).

Згідно зі “Великим словником китайських “чен юй”, існують близько 18000 чен'юїв, близько 3000 з них можна назвати поширеними. Чен'юй – це стійкий вираз, який складається зазвичай з чотирьох ієрогліфів (але є випадки, коли чен'юй складається з п'яти, семи або восьми ієрогліфів). Ці вирази містять у собі значний культурологічний та історичний контекст, використовуються заради того, щоб лаконічно описати ситуацію, своє відношення до неї, надають мові виразності та краси. Чен'юї є не тільки важливою частиною розмовної китайської мови, але також використовуються у рамках офіційного спілкування. Багато з них з'явилися ще у давнину та дійшли до нас без зміни своєї оригінальної форми, але це не заважає носіям мови широко використовувати їх у повсякденному житті (Федічев О., 2006, 84-96).

Для розуміння значень конкретних виразів деколи може знадобитися екскурс у історію події або легенду, завдяки якій з'явився чен'юй.

У статті Ву Чху-ся «Культурні особливості китайських ідіом» (1995) були виділені такі признаки чен'юй, як:

- Широке розуміння носіями мови: чен'юй – це вираз, який з'явився давно та є розповсюдженим;
- Структура або форма: чен'юй є стійким виразом або коротким реченням, внутрішня його структура закріплена та не може бути змінена або замінена іншими елементами. Часто в чен'юях можна побачити вживання слів та граматики, які були притаманні давньокитайській мові;
- Семантика: значення всього чен'юя є цілісним. Значення чен'юй, як правило, не можна здогадатися, лише знаючи значення всіх морфем в ньому

окремо. Лише повний фразеологізм передає значення, що є аналогічним до слова.

- Синтаксична та граматична функція: чен'юй функціонує як одна лексема у реченні або фразі. Він може використовуватися у ролі підмета, присудка, дієслівного додатка, дієслова, прикметника, прийменника.

Отже, можна зробити висновки, що чен'юй – це вирази, які вже давно стилізовані у китайській мові, з фіксованою структурною моделлю та композиційною складовою; більшість чен'юїв мають переносне значення та не мають буквального сенсу, здогадатися, що вони означають, часто можна з контексту ситуації.

Чен'юї часто використовуються носіями китайської мови у повсякденному житті та на письмі, бо вони є виразними фразеологічними одиницями, несуть у собі філософський підтекст (Xin Zhang, 2016).

Стосовно походження чен'юїв, прийнято поділяти їх на дві великі групи:

- Ті, що були створені під час вже сучасної китайської мови.
- Ті, що з'явилися під час давньокитайської мови. Ця група займає переважну більшість. Їхнє походження можна відслідкувати з давньокитайських притч, історій, легенд, а також літературних трудів, які вже стали класичними.

井底之蛙 (пін. jǐng dǐ zhī wā, досл. «жаба на дні колодязя») – людина, яка має вузький кругозір та не бачить нічого навколо себе.

Походження: за легендою, у колодязі жила жаба. Колись до неї приповзла черепаха. Жаба почала розповідати черепасі, який прекрасний у неї колодязь, як у ньому зручно та приємно. Черепаха спочатку повірила жабі та почала спускатися у колодязь, але її лапки тонули у мулі, на дні було темно та холодно. Черепаха вирішила не йти туди, а лише сказала, що вона живе в океані – і там, не дивлячись на посухи та повії, ніколи не змінюється рівень води, і живуть вони в океані на безмежних морських просторах. Почувши це, жаба навіть не знала, що сказати.

Як стійкі словосполучення з цілісним значенням, чен'юй має наступні особливості:

- національний характер (ці вирази з'явилися завдяки фольклору та давно увійшли в мову, отже мають тісний зв'язок з національною культурою та соціальним оточенням);

- семантична цілісність (китайські ідіоми виконують функцію одного неподільного інформаційного блоку);

- структурні особливості (складаються, як правило, з чотирьох ієрогліфів);

- риторичні особливості (можуть виступати у якості порівняння, метафори, гіперболи і т.п.).

Чен'юї, які мають схоже значення, не завжди можуть вважатися синонімічними. Часто чен'юї мають своє власне емоціональне забарвлення або контексти ситуації, в яких їх доречно використовувати.

Чен'юй є однією з найбільш поширених фразеологічних одиниць китайської мови, яка відрізняється своєю цілісністю значення та частотою вживання слів давньокитайської мови. Більшість чен'юй має походження з давньокитайської мови, що пояснює частоту використання слів данної мови. Як і інші лексичні одиниці, "чен'юй" має свої граматичні властивості та може мати стилістичне й емоційне забарвлення, що потрібно враховувати при їх вживанні.

Прислів'я, в китайській мові відомі як "ян'юй" (谚语 Yán yǔ), та приказки, як "суюй" (俗语 Súlǔ).

Вони є нерозривними складовими культури та мовлення. Зазвичай, вони мають безособову форму та мають на меті дати певний настановний або побажальний характер.

Суюй, або приказки, є лаконічними висловами, що описують певний аспект життя, та характеризуються метафоричністю та експресивністю. Вони дозволяють відображати широкий спектр різноманітних життєвих ситуацій. Проте, через свою стійку структуру та образність, вони можуть стати викликом для перекладачів-лінгвістів.

Ян'юй (谚语 Yán yǔ) - це народні вислови, що відрізняються своєю розмовною формою та лаконічністю. Вони мають стійку структуру і часто містять у собі повчальний або дидактичний зміст.

Наступною категорією китайських фразеологізмів є гуанюн'юй (惯用语 guàn yòng yǔ). Гуанюн'юй - це трьохслівні словосполучення зі стійкою структурою, що мають переносне значення, з емоційно-експресивним забарвленням та лаконічністю. Деякі дослідники вважають, що до гуаньюн юй можуть належати також чотирьохслівні фразеологізми, як от чен'юй. Проте, існує думка, що гуаньюн'юй є окремою категорією фразеологізмів, відмінною від приказок (суюй) з їхніми повчальними характеристиками.

Зазвичай вважається, що до групи гуаньюн'юй відносяться передусім триморфемні словосполучення, які мають цілісне переносне значення і використовуються як у прямому, так і в переносному значенні. Гуаньюн'юй з більшою кількістю компонентів зустрічаються дуже рідко. Однак, деякі лінгвісти вважають, що до гуаньюн'юй можна віднести і фразеологізми з більшою кількістю морфем, наприклад, чотириморфемні словосполучення.

Сехоуей - це фразеологічні вислови, що складаються з двох частин. Перша частина є іносказанням (譬喻 pìyù), а друга частина розкриває зміст цього іносказання (解答 jiědá). Ці вислови можуть бути вживані як закінчене судження у вигляді речення. Варто зауважити, що переклад цих висловів вимагає не лише знання мови, але й культурних особливостей. Сехоу юй можуть бути класифіковані на два різних типи фразеологічних одиниць: ті, що утворені шляхом усічення та ті, що складаються з двох частин - іносказання та розкриття змісту. Останні іноді називають "недомовками-іносказаннями".

Необхідно відзначити відомих лінгвістів, які зробили значний внесок у розвиток фразеології. Серед них можна виділити Ма Гофань (马国凡), Яо Пенци (姚鹏慈), Ні Баюань (倪宝元), Вень Дуаньчжень (温端政), Чжан Чжигун (张志公) та інших.

1.3 Місце фразеологізмів із зоологічним компонентом у фразеологічній системі

У китайському культурному та історичному контексті важливість кожної з «шести свійських тварин - 六扰 (пін. - liù gǎo, кінь, корова, вівця, свиня, собака, курка) варіюється від їх ритуального та культового значення до їх функціонального використання в полюванні, охороні людей і майна, перевезенні та транспортуванні; частини тіл тварин використовувалися (і все ще використовуються) в традиційній медицині і, нарешті, утворили (і досі становлять) компонент раціону (лише за деякими винятками у випадку собачого м'яса) (НАТАЛОВА Н., 2007, 161-185).

Трохи складніше охарактеризувати конкретну тварину в сферах духовної культури, кожна з яких також може виступати джерелом символічного значення даної тварини. Тварини часто були присутні в міфології, релігійних уявленнях і вченнях, філософії, народних повір'ях і звичаях, місячному календарі і спорідненому зодіаку; вони брали участь у створенні мовної культури, їх можна знайти в літературі, мистецтві і навіть в одязі різних національностей (СТЕРСЬКА, R., 2002).

Фразеологізми, що містять зоологічні компоненти, є невід'ємною складовою фразеологічного фонду кожної мови. Ці фразеологізми відображають довголітні спостереження людей за зовнішнім виглядом та поведінкою тварин, а також відображають відношення людей до своїх "братів менших". Крім того, вони є культурно-інформаційним фондом, який передається з покоління в покоління, відображаючи традиції та менталітет народу.

Тому мова і культура нероздільні. На формування мови нації впливає багато культурних факторів, зокрема традиції, мислення людей, соціальна психологія, звичаї, цінності тощо. Тим часом мова впливає на формування людського мислення та культурного спілкування. Отже, різні мови містять свої власні культурні конотації (Liu Quanhua, 2017, 125-130).

Тварини тісно пов'язані з життям людини, наділені характерними для людини властивостями. Ідіоми тварин можуть висловлюватися більш яскраво і лаконічно.

Різні ідіоми тварин мають різне значення, але ті самі ідіоми тварин також мають різні значення, наприклад собака, дракон, змія тощо

У фразеологічній системі китайської мови фразеологізми з зоонімічним компонентом займають важливе місце. Вони відображають багату історію та культуру Китаю, зокрема, пов'язані з китайською астрологією, філософією та народними віруваннями. Ці фразеологізми є не тільки способом передачі інформації, але й способом вираження культурних цінностей та національної гордості (Lі Hua, 2016, 92-93).

ВИСНОВКИ:

У сучасному мовознавстві фразеологізми є важливим об'єктом дослідження, оскільки вони мають велике значення в розумінні мови та культури народу, що її вживає. Вижче розглянуті поняття та типологія китайських фразеологізмів чен'юїв, зокрема їх структура, граматичні та семантичні особливості, а також функції та роль у мові та культурі. Фразеологізми є важливими складовими мови та культури народу, що її вживає, та дослідження їх структури, граматичних та семантичних особливостей має велике значення для розуміння мови та культури народу, а також для вивчення мовознавства в цілому.

Фразеологізми з зоологічним компонентом є важливим культурно-інформаційним фондом кожної мови, оскільки відображають ставлення людей до тварин та багатівікові спостереження людини за зовнішнім виглядом та поведінкою тварин.

Аналіз фразеологізмів з зоологічним компонентом дозволяє виявити глибинний зв'язок між мовою та культурою, а також допомагає зрозуміти менталітет народу, його традиції та обряди. Більш того, фразеологізми з зоологічним компонентом можуть мати різні граматичні властивості та стилістичне забарвлення, що необхідно враховувати при їх вживанні.

Отже, фразеологізми з зоологічним компонентом є важливим елементом мовної культури кожного народу, який необхідно вивчати для збагачення своїх знань про мову та культуру.

Розділ 2. Семантика та структура фразеологізмів з зоологічним компонентом в китайській та українських мовах

2.1 Структурно-семантичні особливості фразеологізмів із зоонімами в китайській мові

Природа як джерело натхнення є важливим у переважно аграрних суспільствах для всіх жанрів популярної культури, але, можливо, одночасний вплив філософських і релігійних вчень є причиною того, чому це джерело натхнення є важливим у Китаї для всіх видів духовної та мистецької діяльності. Починаючи з самого початку, первинні космогонічні концепції (від первісних тотемістичних уявлень і культових шаманських практик), пізніші філософські думки конфуціанства і даосизму; і після їхнього приходу, натуралізації та адаптації до китайського культурного середовища, буддизм вплинув на формування відношення людства до зовнішнього світу, до органічної та неорганічної природи.

Підйом і завершення тваринництва в аграрних суспільствах були, перш за все, мотивовані емпіричним досвідом - через спостереження за тваринами та знайомство з ними. Застосовуючи досвід тваринного світу у світі людини, необхідно враховувати, що у випадку деяких тварин - їх особливості, здібності, потреби, поведінка тощо у зв'язку з їх положенням на традиційній шкалі культурних цінностей - їх метафоризація не обов'язково відображає відношення аграрного населення до них або їхнє економічне значення в даному культурному контексті, але вона більшою чи меншою мірою знаходиться під впливом традиційної культурної символіки. Метафорика тваринного фразеологізму, безсумнівно, містить деякі з найпереконливіших доказів спостережливості, уяви, творчості та абстрактного мислення, виражених у стислій мудрості багатьох століть, створеній або накопиченій простими людьми, найчастішими авторами паремій, які також представляють твердження про ієрархію якостей, які найбільше цінуються в культурах. Використання зоонімів у буквальному й особливо метафоричному значенні у

фразеологізмах подекуди збагачується важливою роллю тварин у традиційній культурній символіці, а також конкретними зоологічними спостереженнями.

На відміну від європейських традицій, де межі між природою і людською культурою фіксувалися набагато чіткіше, а дослідження природи в різні періоди історії визначалися соціальною, релігійною та філософською атмосферою часу, наприклад Р. Стеркс (2002) стверджує, що: «концептуалізація тварин у стародавньому Китаї чітко відображає переважно соціоцентричну модель. Китайці, як правило, думали про свою тварину з мораллю (етикою). Таким чином, тварини, більше ніж будь-який інший об'єкт у природному світі, являли собою лінзу, через яку поєднувалися природне царство та соціальний порядок людського суспільства». Наприклад, мотив собаки (у поєднанні з іншими мотивами тварин), її поведінка чи вчинок як аргумент часто з'являється в класичній конфуціанській і даоській філософії.

Розберемо приклади фразеологізмів з лексичним компонентом “СОБАКА” 狗.

1. 狗拿耗子, 多管闲事 (пін. gǒu ná hàozi, duōguǎn xiánshì) - досл. “Собака ловить мишей, займається не своєю справою”. У переносному значенні - займатися не своєю справою. В цьому фразеологізмі собака сприймається як докучлива людина, яка не може залишитися осторонь та не може втриматися від втручання в чужі справи.
2. 偷鸡摸狗 (пін. tōujiū mōgǒu) - досл. “воровати кур та красти собак”. У переносному значенні - займатися нечистою справою, хапати все підряд. В даному фразеологізмі собака використовується як об'єкт дії, але в цілому вираз має негативне значення.
3. 狗仗人势 (пін. gǒu zhàng rén shì) - досл. “собака під заступництвом людини”. У переносному значенні - бути під захистом більш сильної особи та користуватися цим. У цьому фразеологізмі образ собаки використовується, щоб передати ідею того, що собака, будучи слабкою і безпомічною самотійно, підпирається до людини, що має більше впливу, та використовує її силу для досягнення своїх цілей.

4. 狐朋狗友 (пін. hú péng gǒu yǒu) - досл. “дружити з лисами та собаками”.
У переносному значенні - мати поганих друзів. Образ собаки передає людину, якої не можна довіряти.
5. 狗急跳牆 (пін. gǒují tiàoqiáng) - досл. “у відчаї собака на стіну кидається”.
У переносному значенні - піти на відчайдушний крок. Образ собаки в цьому фразеологізмі відображає відчайдушність і безпомічність людей у складних ситуаціях, які знаходяться в безвихідному положенні. Сам образ собаки не є негативним в цьому виразі, однак ситуація в якій опинилась собака є негативною.
6. 鸡犬不宁 (пін. jīquǎn bùníng) - досл. “кури та собаки не мають спокою”. У переносному значенні - не давати спокою, турбувати. Знову, сама собака не має негативного значення в цьому чен'юї, але ситуація хаотична та неспокійна.
7. 狗尾续貂(пін. gǒuwěi xùdiāo) - досл. “причепити до куниці собачий хвіст”.
У переносному значенні - зіпсувати якісний товар чимось поганим. Собака тут є символом людей, які намагаються використовувати зовнішній вигляд і різні засоби, щоб стати краще в очах оточуючих.
8. 走狗屎运 (пін. zǒu gǒu shǐ yùn) - досл. “доля як у собаки”. У переносному значенні - дуже погана вдача. Цей вираз має негативне забарвлення.
9. 狗咬吕洞宾 (пін. gǒu yǎo lǚ dòngbīn) - досл. “собака покусав Людунбіна”.
У переносному значенні - не розуміти добрих намірів якоїсь людини. Образ собаки використовується для позначення неповажливого, безглузлого або нікчемного вчинку.
10. 画虎类狗 (пін. - huà hǔ lèi gǒu) - досл. “малював тигра, вийшов собака”.
У переносному значенні - провалитися в роботі, яка була не в силах. Собака тут позначає результат невдалої праці.

11. 狗嘴里吐不出象牙 (пін. gǒuzuǐli tǔbùchū xiàngyá) - досл. “з собачої пащі не з’явиться слонова кістка”. У переносному значенні - не чекати доброго слова під злої людини. У цьому фразеологізмі собака має негативне значення, як людина, від якої не варто чекати добрих речей.
12. 狗头军师 (пін. gǒutóu jūnshī) - досл. “радник із головою собаки”. У переносному значенні - поганий радник. Собача голова виступає як символ безглуздої людини, яка не може дати гарну пораду.
13. 狗血喷头 (пін. gǒu xiě pēn tóu) - досл. “Обризкати голову кров’ю собаки”. У переносному значенні - дуже сильно сваритися. В цьому чен’їю собака кров порівнюється з прокляттями та сварливими словами.
14. 狼心狗肺 (пін. lángxīn gǒufèi) - досл. “серце волка і легені собаки”. У переносному значенні - безсердечна людина. Собачі внутрішності виступають як спосіб вираження негативної природи людини.
15. 挂羊头卖狗肉 (пін. guà yáng tóu mài gǒu ròu) - досл. “на вивісці - бараняча голова, а в лаві - собаче м’ясо”. У переносному значенні - неправдива реклама. Собаче м’ясо асоціюється з обманом та неякісним товаром.

Після аналізування цих чен’юїв, можна зробити висновок, що у деяких випадках собаку порівнюють з рабом, безглуздою або зажерливою людиною, негідником, в той час як у інших використовують характеристики та поведінку собаки, що є фізіологічними особливостями цієї тварини, для вираження негативного ставлення до події, справи або обставин.

Незважаючи на це, в китайській культурі собака є другом людини (Цуй К., 2006, 91-101). Китайці люблять собак, собака вважається гарною прикметою. Китайська культура стверджує, що люди, які народилися у Рік Собаки, володіють найкращими людськими якостями, такими як глибоке почуття вірності, чесність та здатність берегти таємниці. У той же час, для того, щоб збалансувати ці позитивні риси, "собаки" можуть бути егоїстичними, впертими і ексцентричними, і часто проявляють недовіру до інших людей, хоча завжди готові уважно слухати.

Фразеологізми з лексемою “КОРОВА (БИК)” 牛.

1. 对牛弹琴 (duì niú tánqín) - досл. “грати на музичному інструменті корові”.
У переносному значенні - марна праця. Корова, в цьому випадку, є символом безплідної або непотрібної аудиторії, яка не може оцінити чи зрозуміти те, що ви робите.
2. 钻牛角尖 (пін. zuān niújiǎojiān) - досл. “сверлити діру у бичу в рогах”. У переносному значенні - витратити час на марні справи, пускатися в абстрактні роздуми. Коров'ячий рог у цьому випадку є символом марної, неважливої справи.
3. 多如牛毛 (пін. duō rú niú máo) - досл. “багато як волосся у бика”. У переносному значенні - безліч. Вовна, що знаходиться на бичу або корові, може бути дуже великою. Таким чином, корова в цьому виразі є символом чогось, що має безмежну кількість або необмежені можливості.
4. 九牛一毛 (пін. jiǔniú yīmáo) - досл. “одна волосинка з дев'яти биків”. У переносному значенні - дуже мало. Тут є пряме протиставлення попередньому чен'ю, бо мова йде навпаки про дуже малу кількість.
5. 九牛二虎之力 (пін. jiǔ niú èr hǔ zhī lì) - досл. “силою 9 биків та 2 тигрів”. У переносному значенні - велика праця. У цьому виразі бики представляють собою еквівалент великої сили та працьовитості.
6. 蜗行牛步 (пін. Guā xíng niú bù) - досл. “зі швидкістю равлика та бика”. У переносному значенні - дуже повільно. Зазвичай корова в китайській мові асоціюється з потужністю, але тут навпаки має значення дуже повільної роботи.
7. 老牛舐犊 (пін. lǎoniú shìdú) - досл. “стара корова вилізає маля”. У переносному значенні - батьківська турбота. Корова в цьому виразі є символом батьківської любові та турботи.

8. 初生牛犊不怕虎 (пін. chūshēng niúdú bú pà hǔ) - досл. “Новонароджене теля тигра не боїться”. У переносному значенні - молодь, яка через нестачу досвіду скоює необдумані вчинки. В цьому фразеологізмі корова, а точніше теля - символ наївності, незнання світу та сміливості, яка притаманна молоді.
9. 气壮如牛 (пін. qì zhuàng rú niú) - досл. “Лише зовні схожий на бика”. У переносному значенні - бравада. Знову ж, бик в цьому випадку - символ сміливості.
10. 牛鬼蛇神 (пін. niúguǐ shéshén) - досл. “Демон бика і душа змії”. У переносному значенні - огидна людина. Зазвичай бик - символ позитивних характеристик, але тут цей образ використовується, щоб описати різноманітні страшні істоти, які можуть з'являтися в китайських легендах та міфах.

Китайці з давніх часів приручали тварин. Таким чином, корова є одним з головних символів сільського господарства і життєвої енергії в Китаї. Корова служить китайській нації не тільки джерелом прожитку, але і мотивацією для боротьби з ворогами, оскільки надає мужності, впертості і наполегливості. Треба підкреслити, що в цій лексемі немає гендерної різниці між биком і коровою. Це пов'язано з тим, що молочне виробництво в Китаї в цілому не було поширене, і, отже, китайці не звертали уваги на відмінності між биком і коровою.

Фразеологізми з лексемою “КУРКА (ПІВЕНЬ)” 鸡.

1. 鸡飞蛋打 (пін. jīfēi dànǎ) - досл. “курка улетіла, яйця розбилися. В переносному значенні - залишитися з нічим. Курка виступає як символ хаосу та безладу.
2. 借鸡生蛋 (пін. jièjī shēngdàn) - досл. “запозичити курку, щоб вона несла яйця”. У переносному значенні - робити щось чужими руками. В цьому випадку, курка стає суб'єктом, який дає можливість отримати необхідні ресурси, щоб досягти успіху.

3. 鸡飞狗跳 (пін. jī fēi gǒu tiào) - досл. “курки летять, собаки стрибають”. У переносному значенні - метушня. Знову, курка в цьому чен’юї символізує хаос.
4. 牝鸡司晨 (пін. pìn jī sī chén) - досл. “курка оголошує про світанок”. У переносному значенні - жінка, яка керує справою або роботою свого чоловіка. Оголошувати про світанок - це справа півня, в цьому чен’юї зроблений акцент на жіночій статі тварини (саме ієрогліфом 牝), бо сама курка символізує жінку.
5. 呆若木鸡 (пін. - dāi ruò mùjī) - досл. “застигнути, як курка з дерева”. У переносному значенні - бути паралізованим від страху. Тут цей образ використовується, щоб показати стан людини, яка втратила свідомість, реакцію і спроможність діяти, як курка, яка не може зробити нічого, коли її нападає хижак.
6. 鸡毛蒜皮 (пін. jī máo suàn pí) - досл. “куряче пір’я та часникове лушпиння”. У переносному значенні - незначна справа. Куряче пір’я символізують щось мале та незначне.
7. 杀鸡取卵 (пін. shā jī qǔ luǎn) - досл. “вбити курку, щоб дістати яйце”. У переносному значенні - не думати про майбутнє, піклуватися тільки про короткострокову вигоду. Курка в цілому важлива частина господарства, яка приносить багато цінних ресурсів. Вбивши курку, ці ресурси вже не можна буде отримувати.
8. 杀鸡儆猴 (пін. shā jī jǐng hóu) - досл. вбити курку на очах у мавп. У переносному значенні - покарати когось як приклад для інших. Курка - невинна, але слабка людина, яку можна покарати у якості прикладу.

9. 鹤立鸡群 (пін. hèlì jīqún) - досл. “стояти, як лелека серед курей”. У переносному значенні - дуже виділятися. В цьому виразі, курки символізують більшість, буденність, однообразність.

10. 手无缚鸡之力 (пін. shǒu wú fù jī zhī lì) - досл. “не мати сили зв’язати курку”. У переносному значенні - слабка, безсильна людина. Зв’язати курку - легка справа, бо сама курка слабка та не зможе дати відсіч.

Курка та півень - важливі символи в китайській культурі. У півня гучний та унікальний голос, він часто символізує собою пунктуальність та в стародавні часи був природнім будильником для людей, які йшли працювати. Курка частіше за все символізує жінку, головна її функція - нести яйця. Однак курей визначають як маленьких, дратівливих і дурних, не здатних контролювати емоції, слабких і не вмючих літати. Якщо курка знаходиться в гнізді і дбайливо висиджує яйця, то все проходить в порядку, яйця вилуплюються, з’являються пташенята, все добре і спокійно. Але якщо курка літає та кидає яйця, то немає жодної можливості висидіти яйця, і все перетворюється на невпорядок. У господарстві курка стає одним із символів, необхідних для заможного та комфортного життя.

2.2. Структурно-семантичні особливості фразеологізмів із зоологічним компонентом в українській мові

Фразеологічні вирази з елементом зооніму є окремою підсистемою української фразеології, яка повно та концептуально представляє різноманітні аспекти матеріального та духовного життя українського народу. Вона має яскраво виражену національно-культурну ідентичність. У фразеологічних образах відображається природа, зокрема її тваринний світ. Це пов’язано з традицією, що сягає до дохристиянських часів, коли людина вважала себе частиною природи і персоніфікувала її, наділяючи рослинний та тваринний світ рисами, що притаманні людині (Денисенко С., Хвильний В., 1993, 96-97)

Більшість фразеологічних виразів української мови мають антропоцентричний спрямування, яке свідчить про переконання людини у своїй вищості над тваринним світом. Фразеологічна символіка, пов'язана з тваринами, зазвичай відображає риси зовнішнього вигляду людини, її віку, характеру, психологічного сприйняття, рівня освіченості та інші аспекти людської поведінки (Левченко О., 2007)

Фразеологічні одиниці, які містять у собі образи тварин, є результатом впливу різноманітних культурних та релігійних уявлень, тому вони можуть мати різні відтінки значень. Багато домашніх тварин, які є підкореними людиною, оцінюються не за їхніми справжніми характеристиками, а лише за їх зовнішнім виглядом або за певною людською рисою, яку вони символізують. Наприклад, в українській фразеології найчастіше фіксуються образи домашніх тварин, які уособлюють негативні риси людського характеру. Ці образи тварин стали популярними завдяки традиційним уявленням про тварину як уособлення людських властивостей, що сприяло формуванню символічних значень слів-назв тварин (Г. Філь, І. Патен, 2012).

Деякі фразеологізми з компонентом-зоонімом мають походження з релігійних або міфологічних переказів і відображають культурну спадщину народу. Наприклад, "вовк в овечій шкурі" - цей вислів походить з Біблії та має інтернаціональний характер, оскільки зрозумілий для багатьох народів, які прийняли християнство. Вовк в цьому контексті вважався символом брехні та лицемірства.

Нижче роздивимося приклади фразеологізмів з лексичним компонентом "СОБАКА".

1. Вішати [всіх] собак на когось. У переносному значенні - Звалювати вину на когось, обмовляючи. Собака - символ чиєїсь провини, проблеми.
2. Треба як собака в церкві. У переносному значенні - відсутність потреби. У цьому виразі собака означає щось непотрібне та зайве.
3. Служить як собака. У переносному значенні - дуже добре служить. Образ собаки використовується, щоб позначити вірність. Має позитивний відтінок.
4. Вигнали як паршиву собаку. У переносному значенні - зневага. Паршива собака в цьому випадку - неповага, неприйняття, відраза.

5. Життя як у собаки. У переносному значенні - дуже погане. Також образ собаки використовується як символ невдачі.
6. Пропав наче собака на базарі. У переносному значенні - зник.
7. Багатий як собака на блохи. У переносному значенні - бідний. В цьому випадку собака символізує бідність.
8. Пощастило як псові на Андрія. У переносному значенні - раптова удача.
9. Скучає як собака за паскою. У переносному значенні - нестерпне бажання.
10. Багато як собак нерізаних. У переносному значенні - велика кількість чогось непотрібного. Нерізані собаки в даному випадку символізують велику кількість чогось, чого краще б і не було.

Точна дата появи собаки в людській господі не відома, проте ймовірно, що це сталося тисячі років тому. З тих пір собака стала незамінним помічником людини, яка використовує її допомогу при полюванні, охороні маєтку та стада, а також для розваг з дітьми. Собака є надійним другом і членом родини, який може бути поруч з господарем на кожному кроці.

Український народ завжди демонстрував дуже тепле і ласкаве ставлення до собак, адже він завжди цінував те, яку непохитну вірність та користь вона приносила. Собака - єдина тварина, яка безперестанку служить людині зі щирим самовідданям. Українська культура багата на усмішки про собак, вона втілення героїчних образів багатьох народних легенд і казок. Також, вона є незамінним помічником в різних ремеслах та традиційних заняттях, наприклад, при полюванні або охороні стада. Собака - невід'ємна складова українського народу, її згадка зустрічається у різноманітних замовляннях та вишіптуваннях відомих знахарів.

Тут виникає дивовижна й парадоксальна ситуація: собака - вірний товариш людини, але саме людина створила сотні прислів'їв, приказок, образних порівнянь та прикмет, що наділяють цю тварину найгіршими рисами. Це може бути пов'язано з гучним голосом собак та їх звичкою гавкати, а також з тим, що вони мають складний характер і можуть бути як найкращим другом, так і ворогом для людини.

Приклади фразеологізмів з лексичним компонентом “КОРОВА (БИК)”.

1. Личить, як корові седло. У переносному значенні - зовсім не пасує. Седло створено для іншої тварини, коня, тому корова в даному випадку - символ недоречності, чогось, що погано виглядає або неправильно використовується.
2. Як корова язиком слизала. У переносному значенні - раптово зникнути.
3. Дійна корова. У переносному значенні - джерело прибутку. Корова була дуже важливим джерелом ресурсів в українському господарстві, у першу чергу завдяки молоку.
4. Здорова, як корова. У переносному значенні - людина має дуже кріпке здоров'я. Образ корови в цьому випадку пов'язаний з людиною, яка не хворіє та добре себе почуває.
5. Взяти бика за роги. У переносному значенні - енергійно приступити до справи. Образ бика у цьому виразі символізує владу, силу та потужність. Якщо взяти бика за роги, це означає, що людина взяла контроль над ситуацією, незалежно від того, наскільки складно або небезпечно це може бути.
6. Бикам хвосту крутити. У переносному значенні - виконувати брудну, неприємну справу.
7. Працює, як віл. У переносному значенні - дуже тяжко працювати. Бик часто асоціюється з тяжкою, неприємною працею.

Корова - важлива домашня тварина. В українській культурі корова - це символ добробуту, бо дає молоко, якою може годуватися вся сім'я. Втрата корову розцінювалося як велике горе, порівнювалося зі втратою рідної дитини. Також можна побачити зв'язок корови та здоров'я людини, що логічно, адже саме худоба її годує. Головне в символіці корови - вона годувальниця, дуже важливою частиною життя людини, часто зображається як символ материнської любові або кріпкого здоров'я.

Бик в українській картині світу розцінюється як символ впертості, сили та важкої праці.

Приклади фразеологізмів з лексичним компонентом "КУРКА".

1. (Писати) як курка лапою. У переносному значенні - писати неакуратно, з недотриманням правопису.
2. Кури не клюють. У переносному значенні - про багатство, яке не має рахунку; дуже багато, з надлишком. Кур зазвичай в господарстві було багато, та у них завжди була потреба в кормі. Тож коли вже кури не клюють, це означає великий надлишок.
3. Як курей у щі. У переносному значенні - раптово опинитися в невігідному, незручному, положенні, з якого важко ухилитися, що не заплямувавши репутацію.
4. Мокра курка. У переносному значенні - про нерішучого людину, яка не може виразно пояснити свою позицію. Курка символізує нерішучу людину в неприємній ситуації.
5. Курям на сміх. У переносному значенні - нісенітниці, дурниці; іноді вживається в значенні "мало". Курі в даному випадку - не дуже розумна аудиторія, яка знущається над дурницями.
6. Курка, а бундючиться. У переносному значенні - про грубу жінку. Курка у даному виразі - це жінка.
7. Курячі мізки. У переносному значенні - про людину невеликого розуму, дурному. Курка - символ дурної, недалекої людини.
8. Чи не бути курці півнем. У переносному значенні - про людину, яка зайняла невідповідну, високу посаду. Знову, курка символізує жінку, півень - чоловіка.
9. Курці ніде клюнути. У переносному значенні - дуже мало місця.

У народному мисленні, курка має важливу роль у визначенні концептуальних уявлень. В минулому, вона символізувала щастя та родючість відносно новоствореної родини і була невід'ємною частиною ритуалів весільної урочистості. Однак, у фразеології, курка зазвичай використовується для опису негативних аспектів, які стосуються зовнішності, мови, поведінки та інтелектуальних здібностей людини. Також, наслідки від курячих дій не є естетичними. У фразеологічних виразах, що використовуються для опису курки, зазвичай міститься принизлива та негативна

оцінка зовнішнього вигляду, поведінки та переосмислення цих рис для застосування до людей. Таким чином, з куркою асоціюється поведінка та зовнішність людини, яка вважається асоціальною. Причини таких концептуальних уявлень полягають у тому, що в минулому господарі та господині мали можливість уважно спостерігати за особливостями поведінки свійської птиці та використовувати ці характеристики для визначення рис поведінки інших людей. Крім того, фразеологічні вирази зазвичай містять в собі негативні риси характеру, непривабливу зовнішність та низький інтелект людини.

2.3 Лінгвокультурні особливості фразеологізмів із зоологічним компонентом в китайській та українській мовах

Порівнюючи українські та китайські ідіоми фразеологізми з зоонімічним компонентом, ми знаємо, що та сама тварина може мати те саме значення, але також можуть відрізнитися через культурні відмінності, що призведе до непорозумінь і невдачі спілкування.

Отже, важливо знайти причини відмінностей між українськими та китайськими фразеологізмами з зоонімічним компонентом.

Географічне середовище відіграє важливу роль у культурі однієї нації. Через різні географічні особливості з'являється інше бачення світу, а від цього і різні фразеологізми.

Китай знаходиться на Азійському континенті, де люди не можуть жити без землі. У стародавні часи з його передовою сільськогосподарською технологією Китай став великою сільськогосподарською країною. Через це в сільській місцевості живе багато людей, які займаються сільським господарством, тому велика частка ідіом пов'язана з великою рогатою худобою. В Китаї на фразеологізми також впливає історія та історичні історії.

Важливим джерелом української фразеології є українські легенди, міфи, історії. Як і в Китаї, в Україні сільськогосподарська справа була основною справою більшості

людей, тож тварини, з якими українці проводили майже весь час, стали популярними героями фразеологічних висловів.

Релігія розглядається не тільки як певне ідеологічне переконання, але й виступає як своєрідний універсальний культурний феномен, що містить глибокий зміст. Після довгої історії еволюції та розвитку релігія створила багату та яскраву релігійну культуру. Вони не лише зробили видатний внесок у суспільствознавство, літературу, мистецтво, етику та багато інших культурних галузей, а й мали великий і далекосяжний вплив на розвиток китайської та української ідіом.

У християнських країнах Бог є володарем, вищим існуванням, і Бог унікальний. Біблія - це класика християнства, яка містить алюзії, метафори та прислів'я, багато з яких стали загальновідомими фразеологізмами. Крім того, багато фразеологізмів з зоонімічним компонентом походять з Біблії.

Навпаки, китайці вірять у конфуціанство, буддизм, даосизм тощо. Конфуціанство бере за основу п'ять принципів «цілісність, мудрість, людяність, ввічливість і чесність». Буддизм поширювали індійські ченці в Китаї. Після тривалого періоду поширення та розвитку виник буддизм з китайською специфікою. В ньому дуже важливе добре ставлення до інших істот, оскільки люди вважають, що будь-яке фізичне існування є марнославством. Буддизм наголошує на доброті та милосерді; віруючі завжди вважають, що врятувати своє життя від смерті краще, ніж побудувати семиповерхову пагоду, і вони також вірять, що люди мають минуле життя та наступне життя, те, що ви зробили у своєму житті, вплине на долю вашого наступного життя. Тому вони вважають, що вбивства тварин, навіть мурах, повинні бути заборонені. Крім того, даосизм також відіграє важливу роль у китайській культурі, цінуючи баланс Інь та Ян, природне та просте життя.

ВИСНОВКИ:

Українська та китайська мови можуть бути відмінними у своїй структурі та особливостях, однак в них обох є доволі багато фразеологізмів, які за допомогою зоонімічного компоненту передають якості людині та описують її соціальну роль. Однак, українські і китайські фразеологізми з зоонімами мають різну двоїстість, оскільки вони надають людині різні характеристики, які можуть бути негативними або позитивними. У китайській мові основні характеристики людини можуть мати позитивне спрямування, тоді як українські фразеологізми частіше мають осудливий відтінок, передаючи певні людські пороки крізь призму тварин.

У той же час, фразеологізми, які використовують зоонімічні компоненти, можуть не завжди відображати реальну поведінку тварини, а відображати ставлення нації до неї. Фразеологізми з зоонімічними елементами можуть виражати різні ознаки тварини відповідно до культурних особливостей мовної групи, і їх частотність залежить від того, наскільки поширена та символічна є дана тварина на території країни.

Таким чином, ідіоми з природними компонентами можуть відображати світогляд та менталітет націй, що є предметом майбутніх досліджень. Вони мають подвійну природу і можуть передавати різноманітні значення, що залежать від особливостей мови, культури та менталітету кожної нації.

ВИСНОВКИ:

Українська та китайська мови безконтактні, тому вони досить різні. Цей факт не міг не позначитися на культурі та менталітеті обох держав.

Фразеологізми з зоонімами в українській та китайській мовах характеризуються двоїстістю, вони передають тваринні якості людині, а також описують соціальну роль людини, надаючи їй то негативного, то позитивного характеру. При цьому в китайській мові основні характеристики людини набувають позитивного спрямування, на відміну від української, де перевага надається певному осудливому типу характеристик людських пороків крізь призму тварин.

Також опис тварин у ідіомах не завжди може збігатися з реальною поведінкою, а лише відображає ставлення нації до того чи іншого виду. Природні компоненти в ідіомах виражають різні ознаки тварини відповідно до дослідницької роботи, відображаючи особливості мовної групи.

Таким чином, природні елементи в ідіомах досить різноманітні за своїм лексичним значенням, але вони відображають особливості світогляду націй, і це є предметом майбутніх досліджень, оскільки вони мають подвійну природу. Частотність фразеологізмів із використанням природного компонентного елемента залежить від характеру поширення тієї чи іншої тварини на території країни та виражає символічне сприйняття, зумовлене особливостями мови, культури та менталітету народів.

СПИСОК ВИКОРИСТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кочерган М.П. Загальна мовознавство : підручник / М.П. Кочерган. – К. : Академія, 2003. – 464 с.
2. Руснак В.І. Зоосемічні фразеологічні одиниці як носії національно маркованої вторинної номінації [Текст] / В. І. Руснак // Наукові записки. Серія «Філологічна». Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 19. – 2011. – С. 329–336.
3. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови. – Рукопис. Дис. на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук за спеціальністю 10.02.15 – загальне мовознавство. – Прикарпатський університет ім. В.Стефаника, Івано–Франківськ, 1998. – С. 19.
4. Кучеренко І. К. Фразеологізм як об'єкт синтаксису // Українське мовознавство. – К., 1982. – Вип. 10. – С. 9–15. 7
5. Телия В. Н. Типы языковых значений: Связанное значение слова в языке. – М.: Наука, 1981. – С.17.
6. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології / Алефіренко М.Ф. – Х. : Вища шк. Вид-во при ХДУ, 1987. – 133 с.
7. Баран Я.А. Фразеологія в системі мови / Баран Я.А. – Ів.-Франківськ : Лілея-НВ, 1997. – 173 с.
8. Южченко В. Народження і життя фразеологізму. К.: Радянська школа, 1988. 144 с.
9. Bally Ch. Traite de la stylistique francaise. Paris : Librairie C.Klincksiek, 1921. Vol. 1. Ed. 2. 349 p.
10. Влахов С. Непереводимое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. – М. : Международные отношения, 1980. – 342 с.
11. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 116 с.
12. Ма Гофань 马国凡. 成语简论. 辽宁. 1964.

13. Федічев О. Є. "Чен юй" як найпоширеніший вид фразеологізмів у китайській мові / Федічев, О. Є. // Українська орієнталістика : [збірник наукових праць]. - 2006. - Вип. 1. - С. 84-90.
14. Chu-hsia W. On the Cultural Traits of Chinese Idioms : дис. докт. / Chu-hsia W. – Taiwan, 1995. – 24 с.
15. Xin Z. Four-Character Idioms in Advanced Spoken Chinese: Perception and Reaction of Native Speakers and A Pedagogy of C2 Expectations
16. Паламарчук О.Л. Українсько-китайський словник лінгвістичної термінології / О.Л.Паламарчук, Г.П.Стрельчук, Н.С.Ісаєва, Н.А.Кірносова, М.В.Шевченко – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. - 383 с.
17. Henrieta Hatalová. The dog as a metaphor or symbol in chinese popular phraseology. Asian and african studies, 16, 2007, 2, 161-185.
18. STERCKX, R. Animal and Daemon in Early China. Albany : State University of New York Press, 2002
19. Liu Quanhua. (2017). Comparative Analysis of English and Chinese Animal Idioms. Social Sciences Review, 32(04), 125-130.
20. Li Hua. (2016). Differences between Chinese and Western Languages and Cultures from English and Chinese idioms. Journal of Jinan Vocational College, 5, 92-93.
21. Fojiao De Dongwu (Animals in Buddhism). Beijing : Zhongguo shehui kexue chubanshe, 2003.
22. Цуй К. Фразеологізми з анімалістичним компонентом у китайській мові / К. Цуй, Г. Цуй // Українська орієнталістика. – К., 2006. – С. 91–101.
23. Денисенко С. Н., Хлівний В. А. Національно-культурна своєрідність фразеологізмів з погляду взаємозв'язку мови і культури / С. Н. Денисенко, В. А. Хлівний // Язык и культура. Вторая международная конференция. Доклады. / Сост. С. Б. Бураго. – К.: Коллегиум, 1993. – С. 96-97.
24. Левченко О. / Символи У Фразеологічних Системах Української Та Російської Мов: Лінгвокультурологічний Аспект // 2007.

25. Національно-культурний компонент у структурі фразеологічних одиниць української мови / Г. Філь, І. Патен // Молодь і ринок. - 2012. - № 8. - С. 62-66.
26. Фразеологізми з компонентом-зоонімом у латинській мові / М. Й. Петришин // Науковий вісник Чернівецького університету : Германська філологія. - 2014. - Вип. 692-693. - С. 161-165.
27. Словник фразеологізмів української мови / НАН України, Ін-т укр. мови, Укр. мов.-інформ. фонд; [уклад.: В. М. Білоноженко та ін. ; відп. ред. В. О. Винник]. – Київ: Наук. думка, 2003. – 786, [1] с. – (Словники України).
28. 何平 (2004). 汉语成语词典. 电子科技大学出版社.
29. Weigui P. 2001. A Chinese-English Dictionary of Chinese Idioms. Chinese Pedagogics Pub House, 1059 p.
30. <https://www.chinese-tools.com/chinese/chengyu/dictionary>

АНОТАЦІЯ:

人类一直与动物紧密相连。根据一些资料，8000年来，动物作为人类的朋友和经济的一部分，在人类身边占有一席之地。事实上，这些关系不能不反映在语言中，即反映在短语单元中。短语单元中的动物形象有其深浅不一的含义和象征意义，与民族的历史、文化和心态有关。本文将考虑在汉语和乌克兰语的短语单元中使用动物形象（即狗、牛（公牛）和鸡（公鸡））的具体情况，以分析其共同特点和差异。

这项工作的意义在于，语言学家们对汉语中带有动物形象的短语单元的语义越来越感兴趣。这些成语发挥着重要的文化语言功能，有助于传达情感状态、文化特征和心理定势。因此，对带有尊称成分的短语单元的词汇-语义方面的研究对于获得对这些现象的更详细的理解是很重要的。为了了解汉语中带有尊称成分的短语单位的语义和功能的独特性，有必要研究相应的短语单位。

本课件的目的是研究汉语和乌克兰语中的带尊称成分的短语单位，重点研究其词义和功能特点。